

Szerb Köztársaság,
Oktatási, Tudományügyi és Technológiai Fejlesztési Minisztérium,
Belgrád

Újvidéki Egyetem BTK,
Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék,
Újvidék

KÖZSÉGI ANYANYELVI VERSENY

2016/2017.

8. osztály

A tanuló kódja: _____

Pontszám: _____

UTASÍTÁS A TESZT MEGOLDÁSÁHOZ

Az anyanyelvi versenyre készült teszt összesen húsz feladatot tartalmaz, megoldásukra 90 perc áll rendelkezésedre. A feladatlagra írd fel a kódodat, majd figyelmesen olvasd végig a feladatokat! A feladatokat tetszés szerinti sorrendben oldhatod meg. Ne feledd, hogy a végleges válaszaidat golyóstollal kell beírnod, mivel a ceruzával írt megoldásokat a javító tanár nem értékelheti. De ügyelj arra is, hogy munkád áttekinthető, igényes külsejű legyen! Ha előbb befejezted a munkát, nézd át újra a megoldásokat, és csendben hagyd el a tantermet!

Sok sikert kívánunk!

Javította: _____

A redőny gurtnija merev, félúton megakad, és én is vele. Kint esik. Ablakomból egy csomó ablakot látni. Ez nem az otthonom. Ez csak egy ház, ahol lakom, s kivárom, amíg nyár lesz. Az igazi otthonom egy piros kis ház, lábánál tó, a tetején pelék, mögötte régi kert, hársfákkal, vörösfenyőekkel, mogyoróbokrokkal, fehér leanderrel. Csak behunyom a szemem, és magam előtt látom. Emlékezem. Szeretek emlékezni. Sokkal jobban, mint élni. (...)

– Gyerünk, mozgás, ütődöttek, rajta, rajta! – kiáltja egy hang a folyosón; ez a reggeli ébresztőm.

Az ébredés, hát az valami undorító.

San Mametében nem. Ott jó felébredni. Az első dolog, amit meghallok, a madarak, aztán letről a tó csobogása, s amikor kinyitom a szemem, az öreg zsaluktól zöld csíkosnak látom a világot. Aztán besodródnak az emberi hangok. Jó ráérős nyári hangok, mindenkié fiatal. San Mametében a mamának is fiatalos a hangja. Néha még a papáé is, már amikor ott van. Figyelem a hangokat, a tavat, a madarakat, s lassan ébredezem ebben a zöld világban. (...)

– Nyakleves lesz a vége! – ordítja apám, aki még életében nem ütött meg senkit. – Egy nagy-nagy pofon! – bizonygatja két köhögés közt. Rengeteget cigarettázik, reggelente majd megfullad a köhögéstől, s minél jobban köhög, annál hangosabban ordít. (...)

Köcsög rettentő NYAU GRRAU AU AU-val apára veti magát, s kitörő rokonszenvében hozzádörgölőzik. Apa fölöttébb kedveli: az ordítózó közt mindig nagy az egyetértés.

(Brunella Gasperini: *Mi és ők* - részletek)

1. Mely **napszakkal** indul a történet? _____

2. **Igaz** vagy **hamis** a következő állítás? Keretezd be a megfelelő választ!

Az elbeszélő a fenti szövegrészletben San Mametében van. IGAZ HAMIS

3. Határozd meg, a **beszélő szándéka** szerint milyen fajtájú az alábbi mondat!

Gyerünk, mozgás, ütődöttek, rajta, rajta!

A beszélő szándéka szerint ez a mondat: _____

4. Állapítsd meg, hogy milyen a fenti szöveg következő mondatának a **szerkezete**!

A redőny gurtnija merev, félúton megakad, és én is vele.

Keretezd be a helyes válasz előtti betűjelet!

- a. Többszörösen összetett mondat.
- b. Összetett mondat.
- c. Egyszerű bővített mondat.
- d. Egyszerű tőmondat.

5. Vizsgáld meg a következő mondatot, és **keretezd be** a helyes megállapítás előtti **betűjelet!**

Amúgy sincs időm ábrázolni, föl kell kelnem.

- a. A fenti összetett mondat tagmondatai között *alárendelő* viszony van.
 b. A fenti összetett mondat tagmondatai között *mellérendelő* viszony van.
6. Állapítsd meg, **hány tagmondatból** áll az alábbi mondat, és **válaszolj** a kérdésre! Jelöld függőleges vonallal a tagmondathatárokat!

Figyelem a hangokat, a tavat, a madarakat, s lassan ébredzem ebben a zöld világban.

Tagmondatok száma: _____

7. Hogyan gondol a főhős a nyárra a fenti szövegrészletben? **Húzd alá** a helyes választ!

vágyakozással / elkeseredve / vidáman

8. **Milyen állat** lehet **Köcsög**? **Húzd alá** a lehetséges választ, majd pedig indokold meg azt!

macska / kutya / tengerimalac / nyúl

Mivel indokolod a választ? _____

9. **Mellérendelő vagy alárendelő mondat?** Döntsd el, melyik mondat milyen, és ennek megfelelően írd be a táblázatba a mondatok előtti betűjelet!
- a. Figyelem a hangokat, a tavat, a madarakat, s lassan ébredzem ebben a zöld világban.
 b. Figyelem a hangokat, amikor ébredzem.
 c. Figyelem a hangokat, hiszen ébredzem.
 d. Ébredzem, ezért figyelem a hangokat.

Alárendelő mondatok:

Mellérendelő mondatok:

10. Mit jelentenek az alábbi **szólások**? Írd **melléjük** a megfelelő **sorszámot**!

1. Nem tesz semmit, pedig tehetne
(pl. segíthetne, de nem segít).

___ Még a verebek is azt csiripelik.

2. Mindenki arról beszél.

___ Még a kisujját se mozdítja.

3. Nem mond igazat.

4. Óriási fájdalmai vannak.

11. Egészítsd ki a közmondásokat, a szólásokat és a szóláshasonlatokat a **j helyes alakjával (j/ly)!**

- a) Egyszerű, mint a Kolumbusz to___ása.
- b) Hogy a kecske is ___óllak___on, és a káposzta is megmarad ___on.
- c) Simán veszi az akadá___t.
- d) Sok víz lefo___t azóta a Dunán.
- e) Felfuvalkodott hó___ag.
- f) Eltűnt, mint a tava___i hó.
- g) Hívatlan vendégnek a___tó mögött a he___e.

12. Írj 2–2 példát a táblázatban található szó szerkezet típusokkal! A táblázat mindegyik pontozott vonalára csak egy-egy **szó szerkezetet** írhatasz!

Ritka virágunk az ernyős körtike. Az Őrségben vagy a Bükkben is megtalálható ez a védett növény. Örökzöld, lándzsás levelei örvösen állnak, és virágai kis ernyőben rendeződnek.

alanyi-állítmányi szó szerkezet	alárendelő szó szerkezet
.....
.....

13. **Húzd alá** a helyes írásmódot!

a) Szabolcsal	Szabolccsal	Szabolcscsal
b) Babits-csal	Babitssal	Babitscsal
c) Kodály-lyal	Kodálllyal	Kodályjal
d) %-val	%-kal	%-al
e) Beatrixszal	Beatrix-szal	Beatrixxal

14. Az alábbi szópárok közül **karikázd be** azt a szóalakot, amelyre igaz a mellé írt állítás!

a) folyt – fojt:	múlt idejű ige
b) kiált – kiállt:	igekötős ige
c) áld meg – áldd meg:	felszólító módú igealak
d) sújt – súlyt:	tárgyragos főnév
e) fogja – foglya:	birtokjeles főnév

15. Melyik európai **nép nevével** alkotnak **értelmes összetételeket** az alábbi szavak? Válaszd ki a szócsoportok mellé az odaillő nép nevét!

japán / francia / olasz / magyar / török / görög / svéd / finn / orosz

- a) asztal
..... acél
csavar
- b) ülés
..... búza
méz

16. Írd be a hiányzó **igék megfelelő jelen idejű, alanyi vagy tárgyas ragozású alakját!**

- Ne _____ szemet a rossz körülmények fölött! **huny** (T/1.)
 Ne _____ el a becsületedet! **játszik** (E/2.)
 _____ engem békén! **hagy** (E/2.)
 _____ távolabb! **megy** (E/2.)
 _____ hangosan a verset! **mond** (E/2.)
 _____ a tormát! **ritkít** (E/2.)
 Mi ketten _____ az iskola futballesapatát. **edz** (T/1.)
 Alkalmatlanok arra, hogy _____ a gyereket viselkedni. **megtanít** (T/3.)
 A fia mindig példásan _____ a pénzt. **beoszt** (E/3.)
 Ne _____, mert még eltalálsz! **lő** (E/2.)

17. **Egészítsd ki a mondatokat** a megfelelő szavakkal!

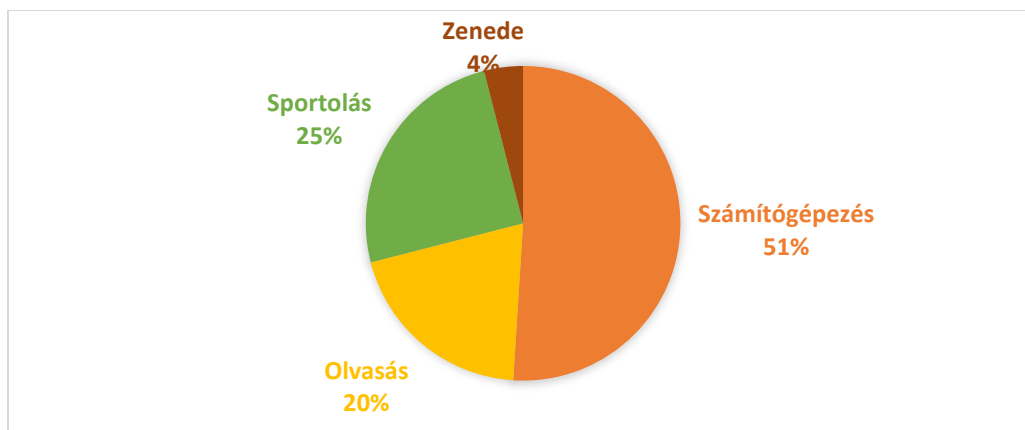
- a) Csak avízben szabad fürödni! (*csekély, sekély*)
 b) Nem nekem, ha segíthetek a munkádban! (*fáradtság, fáradtság*)

18. **Fogalmazd meg** a Kodály-idézetet az a) és b) pontban feltüntetett mondatrend szerint!
 „Semmi sem jellemző annyira egy nyelvre, mint sajátos hangzása.” (Kodály Zoltán)

a) Az idéző mondat beékelődik az idézetbe: _____

b) Az idéző mondat követi az idézetet: _____

19. **Tanulmányozd** az alábbi diagramot, amely a diákok szabadidős tevékenységeit mutatja be! Miután megvizsgáltad a számarányokat, **jelöld X-szel**, hogy **igazak-e** vagy pedig **hamisak** az általunk leírt megállapítások!

igaz	hamis

- a) A diákok többsége zenedébe jár.
- b) A diákok több mint a fele számítógépezik.
20. Húzd alá minden sorban azt a **szót**, amelynek a **jelentése** alapvetően **eltér** a többitől!
- a) ödöng, lődörög, cselleng, lohol, ténfereg
- b) szöszmötöl, pizsmog, barkácsol, babrál
- c) oson, lopakodik, settenkedik, bukdácsol, lopózik
- d) felfuvalkodott, fafejű, öntelt, beképzelt, nagyképű

JAVÍTÁSI KULCS A 8. OSZTÁLYOS TESZTHEZ

(2017. évi községi anyanyelvi verseny)

1. A történet a reggellel indul 1
2. hamis 1
3. felszólító mondat 1
4. a) 1
5. b) 1
6. Figyelem a hangokat, a tavat, a madarakat, | s lassan ébredezem ebben a zöld világban.+ a tagmondatok száma (2) 2x0,5=1
7. vágyakozással 1
8. macska; pl. a hangutánzó szavakból tudunk erre következtetni (bármely helyes megoldás elfogadható) 1
9. alárendelő: b; mellérendelő: a, c, d 4x0,25=1
10. Még a verebek is azt csiripelik – 2.
Még a kisujját se mozdítja – 1. 2x0,5=1
11. a) tojása; b) jóllakjon, megmaradjon (3x0,10); c) akadályt; d) lefolyt; e) hólyag;
f) tavalyi; g) ajtó, helye 10x0,10=1
12. **Alanyi–állítmányi kapcsolat:** virágunk a körtike, a növény megtalálható, levelei állnak, virágai rendeződnek.
Alárendelő szószerkezet: ritka virágunk, ernyős körtike, Bükkben megtalálható (vagy megtalálható a Bükkben), Őrségben megtalálható (vagy megtalálható az Őrségben), ez a növény, védett növény, örökzöld levelei, lándzsás levelei, örvösen állnak, ernyőben rendeződnek, kis ernyőben.
Bármely helyes megoldás elfogadható. 4x0,25=1
13. Szabolccsal; Babitscsal; Kodállyal; %-kal; Beatrixszal 5x0,2=1
14. folyt; kiállt; áldd meg; súlyt; foglya 5x0,2=1
15. a) svéd; b) török 2x0,5=1
16. hunyjunk; játszd v. játsszad; hagyj v. hagyjál; menj v. menjél; mondd v. mondjad;
ritkítsd v. ritkítsad; eddzük; megtanítsák; beosztja; lőj v. lőjél 10x0,10=1
17. sekély; fáradság 2x0,5=1
18. „Semmi sem jellemző annyira egy nyelvre – mondta Kodály Zoltán –, mint sajátos hangzása.”
„Semmi sem jellemző annyira egy nyelvre, mint sajátos hangzása” – mondta Kodály Zoltán. 2x0,5=1
19. a) hamis; b) igaz 2x0,5=1
20. a) lohol; b) barkácsol; c) bukdácsol; d) fafejű 4x0,25=1